

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Pełnomocnik Rządu do spraw
Odszkodowań za Szkody Wyrządzone
Agresją i Okupacją Niemiecką
w latach 1939-1945
Arkadiusz Mularczyk

Warszawa, dnia 1 sierpnia 2023 r.

Rada Gminy
Urząd Gminy Bodzanów
ul. Bankowa 7
Województwo mazowieckie
09-470 Bodzanów

Szanowni Państwo Radni,

Jako Pełnomocnik Rządu do Spraw Odszkodowań za Szkody Wyrządzone Agresją i Okupacją Niemiecką w latach 1939-1945 zwracam się do Państwa z apelem o godne upamiętnienie 84. rocznicy brutalnej i nieuzasadnionej agresji Niemiec na Polskę.

Wydarzenia te odcisnęły piętno na współczesnej historii Polski, a także wpłynęły na kształt powojennych relacji sąsiedzkich. Tragiczne skutki wojny dotknęły każdą rodzinę i zepchnęły Polskę na dekady w obszar dotkliwej biedy i ubóstwa, a w konsekwencji przyczyniły się do masowej emigracji zarobkowej.

Obecnie władze Republiki Federalnej Niemiec, pomimo wygłaszanych deklaracji o woli pojednania z narodem polskim i zapewnień o skrupsie za popełnione zbrodnie wojenne, odmawiają podjęcia jakiegokolwiek dialogu w sprawie reparacji, odszkodowań, zadośćuczynienia, czy też restytucji zrabowanych dóbr kultury i zasobów bankowych. Do dnia dzisiejszego, pomimo składanych publicznie deklaracji i zobowiązań wynikających z uchwały Bundestagu z 30 października 2020 r., nie został wzniesiony w Berlinie pomnik upamiętniający ofiary niemieckich zbrodni na narodzie polskim.

Z drugiej strony, w międzynarodowej przestrzeni publicznej dostrzega się intencjonalne fałszowanie historii poprzez zniekształcanie faktów i wprowadzanie nieprawdziwych kodów pamięci w celu destygmatyzacji Niemiec i narodu niemieckiego. W powszechnym użytku są sformułowania takie jak: „zbrodnie nazistowskie” czy „polskie obozy śmierci”, które są wynikiem prowadzonej nowej interpretacji historii II wojny światowej.

Jednocześnie w społeczeństwie niemieckim narasta przekonanie o jego braku odpowiedzialności za zbrodnie wojenne, zaś w przestrzeni publicznej częstokroć podejmowane są próby obsadzenia „zwykłych Niemców” w roli ofiar systemu nazistowskiego.

Tak prowadzone działania całkowicie zmieniają obraz prawdy historycznej i rzetelnej wiedzy o II wojnie światowej - ukazują one Polskę w krzywym zwierciadle oraz deformują jej znaczenie i rolę historyczną.

Przeciwdziałając budowaniu fałszywej narracji oraz celem domagania się należnych praw o zadośćuczynienie, podjęto prace nad oszacowaniem strat Polski w czasie II wojny światowej, których wyniki zostały **zaprezentowane 1 września 2022 r. w 83. rocznicę wybuchu II wojny światowej, na Zamku Królewskim w Warszawie¹.**

Dysponując niepodważalnym materiałem dowodowym, Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, po raz pierwszy od zakończenia II wojny światowej, podjął realne polityczne i dyplomatyczne działania zmierzające do uzyskania należnych **reparacji, odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu strat, jakie Polska poniosła z powodu agresji i okupacji Niemiec w latach 1939-1945.**

W wyniku prezentacji Raportu, **Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął 14 września 2022 r. Uchwałę wzywającą Rząd RP do wystąpienia o odszkodowanie za szkody wojenne wyrządzone przez Niemcy w czasie II wojny światowej.**

W ramach realizacji Uchwały, Rząd RP wystąpił **3 października 2022 r. z notą dyplomatyczną do rządu Republiki Federalnej Niemiec, w której domaga się wypłaty odszkodowania w wysokości 6,22 bln zł za zniszczenia wojenne oraz żąda zwrotu zrabowanych dóbr kultury i zasobów bankowych.**

Lakoniczna odpowiedź Berlina nie zawierała żadnego uzasadnienia. Zdaniem Niemiec, „kwestia reparacji, względnie odszkodowań za straty wojenne jest zamknięta”. Z takim stanowiskiem rząd polski nie może się zgodzić.

W konsekwencji, **dnia 18 kwietnia 2023 r., Rada Ministrów RP, podjęła Uchwałę zobowiązującą rząd do uregulowania kwestii reparacji, odszkodowań i zadośćuczynienia z tytułu strat, jakie Polska poniosła z powodu napaści Niemiec oraz późniejszej okupacji.** Jednocześnie stwierdzono, że ani w czasach PRL, ani po odzyskaniu suwerenności, kwestia reparacji nie została prawnie uregulowana ani też zamknięta. Należy podkreślić, że Niemcy nie zawarły dotychczas żadnej umowy dwustronnej regulującej przedmiotową kwestię.

Walka o sprawiedliwość nie będzie możliwa bez właściwego upamiętnienia zadanych Polsce krzywd i pielęgnowania świadomości o zniszczeniach dokonanych przez Niemcy w trakcie II wojny światowej. Przede wszystkim wymaga tego od nas pamięć o ofiarach zbrodni niemieckich, które nie doczekały się zadośćuczynienia.

Mając na uwadze powyższe, zachęcam Państwa, jako przedstawicieli organów władzy samorządowej do aktywnego włączenia się w działania na rzecz propagowania i utrwalania prawdy historycznej. Jako najbardziej adekwatne działania pozwolę sobie zasugerować:

¹ Raport o stratach poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej (<https://instytutstratwojennych.pl/strona/117-tom-i>)

1. Podjęcie uchwały wyrażającej poparcie dla starań zmierzających do uzyskania odszkodowań za straty wojenne,
2. Upamiętnienie miejsc zbrodni niemieckich w Państwa rejonie,
3. Oszacowanie strat wojennych na obszarze Państwa działalności.

Aktywność na szczeblu lokalnym będzie świadczyła o wysokiej kulturze pamięci w Państwa rejonie, a także osobistym zaangażowaniu na rzecz Pokrzywdzonych.

W celu honorowego upamiętnienia Bohaterów i świadków trudnej historii Polski, serdecznie namawiam do nawiązania współpracy z Instytutem Strat Wojennych im. Jana Karskiego oraz do podjęcia prac nad szacowaniem strat materialnych w Państwa miejscowościach.

Niech pamięć o Pokrzywdzonych nigdy nie zaginie!

Z wyrazami szacunku,

Załącznik:

1. Propozycja projektu uchwały w sprawie zadośćuczynienia za szkody spowodowane przez Niemcy w czasie II wojny światowej;
2. Raport o stratach poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej 1939-1945- wersja skrócona.